

lansko leto. Po raznih krajih je 50 udov več, v sekovski škofiji 4. — Nazadek se kaže po škofijah, oziroma krajih: Lavantinska 2115, ljubljanska 915, goriska 396, krška 360, tržaško-koperska 220, Afrika in Azija 51, somboteljska 40, poreška 30, zagrebska 23, bosniške 15, videmska 8, senjska 5, djakovska 3. — V družbene »zlate bukve«, v katere se po pravilih vpiše vsak novo vstopivši ud, se je zapisalo 7167 novih letnih udov, namreč od številke 234722 do številke 241889.

Družba razpošlje svojim udom letos 456348 knjig. Pač častno število za mali in še tako razkosani slovenski narod! Če pristajemo te knjige onim, katere je družba sv. Mohorja od svojega obstanka že podala svojim udom, najdemo, da je Slovincem vkup poklonila 9.300.040 iztisov knjig! V istini pa je to število še precej višje, ker so tu štete samo one knjige, ki so jih prejeli udje, natisnjeni in izkazani v naših koledarjih.

V Celovcu, dne 20 septembra 1903.

O d b o r.

Politični ogled.

Štajerski deželni zbor je začel včeraj 30. septem. zopet s svojim zasedanjem. Prve dni se bode obravnavalo o mnogobrojnih predlogih in posvetovalo v posameznih odsekih.

Naša ljuba zaveznica. Iz Gradca je prejel neki slovenski list od odličnega rodoljuba: »Te dni sem se razgovarjal z nekim politikom o razmerah v Avstro-Ogrski. Pogovarjala sva se o vsem onem, kar počenja Nemčija v naši državi: V Nemčiji nabirajo prispevke za najrazličnejša pangermanska podjetja, iz Nemčije prihaja znano gibanje »Los von Rom«, iz Nemčije so podpirani vsenemški poslanci. Nemški narod v Avstriji je že pripravljen, da bi rad videl našega vladarja v istem razmerju do pruskega cesarja, v kakoršnem so razni vladarji zaveznih dežel Nemčije. Naši Nemci bi z odprtimi rokami sprejeli prihod nemških polkov v našo državo. In to ve tudi Nemčija, tudi ona dela na to, da bi prišel dan, ko bo mogla odposlati svoje polke proti jugu naše države. Da pa pride ta dan, neti skrivno z največjo previdnostjo prepri v Avstro-Ogrski. In ko pridejo ti prepri do take meje, da jih ne bo mogla Avstro-Ogrska več sama zadušiti, tedaj se velikodušno oglasi Nemčija za pomoč, njeni polki zasedejo naše dežele in tu tudi ostanejo — mi pridemo pod Prusijo. Tudi sedanje razmere na Ogrskem so sad berolinskega podpihovanja in Nemčija bi rada videla, da bi prišlo na Ogrskem do skrajnosti, da bi jej tako bilo možno izvršiti svoj načrt.«

Položaj na Ogrskem. Ministrski predsednik znani Khuen Hedervary, kateremu je cesar zopet poveril sestavo novega ministr-

A sile ni smel rabiti in pustiti je moral otroke.

Dospel je do mesta, pa pošiljali so ga od hiše do hiše. In ko je nastal večer, vzletel je sam, truden in žalosten proti nebesom.

»Odpusti, Oče nebeski, da sem se vrnil, ne da bi kaj opravil. Veliko in veliko ljudi sem vprašal, bi li ne hoteli iti z menoj, a vsak je našel kak vzrok, da je ostal na zemlji.«

Sedaj je odgovoril Gospod: »Poslušaj! Ker nobeden noče zemlje prostovoljno zapustiti, tudi nadalje več ne povprašuj, ali so pripravljene ali ne. Vsakega dvajsetega, katerega boš srečal, vzemi in ga pripelji, bodi si star ali mlad, bogat ali reven, učen ali nevednež, zdrav ali bolnik. Jutri idi zopet na delo!« In angelj se je hvaležno priklonil pred Bogom. S prihodnjim dnem začel je izvrševati ukaz nebeskega Očeta in ga izvršuje do današnjega dne.

Vidiš, Julika, odtod pride, da ljudje umirajo v razni starosti.«

stva, je podal zopet ostavko. predno je mogel izvršiti svojo nalogo. K temu ga je privedlo postopanje poslancev v zasedanju dne 29. m. mes., v kateri se je imelo obravnavati o stvarih, kakor smo zadnjič poročali.

Gospodsk zbornica. V ponedeljek, dne 28. m. m. je imela gospodsk zbornica sejo, da reši zadevo glede odpusta tretjeletnikov ter poziva novincev v vojaško službo. Pritrčila je sklepu državnega zbora.

Bodočnost hrvatske opozicije. »Ozbor« poroča, da je v Hrvatski 38 okrajev, v katerih bi mogli Hrvati zmagati s svojo močjo, 12 okrajev, v katerih bi lahko zmagali s pomočjo Srbov, srbskih okrajev je 15, okrajev, v katerih niti Hrvati, niti Srbi nimajo večine je 7, okrajev, kjer radi velikega števila uradništva prevladuje uradništvo, je 16. Iz tega sledi, da bi s krepko hrvatsko-srbsko organizacijo postale razmere v hrvatskem saboru lahko boljše. Za to pa je združeni hrvatski opoziciji treba še mnogo resnega dela.

Volitve na Srbskem. Pri volitvah v skupščino, ki so se vršile te dni, je bilo izvoljenih 72 zmernih, 61 samostojnih in dva divja radikalca, 14 liberalcev, 1 naprednjak in 1 socijalist. Devet kandidatov pride v ožjo volitev. Potemtakem so dosegli samostojni radikalci nepričakovan uspeh, kajti mislilo se je poprej, da si pridobijo zmerni radikalci vsaj 90 poslancev. Zaradi tega je postal položaj v Srbiji težaven, ker nima nobena stranka zadostne večine. Bržkone pa pride med zmernimi in samostojnimi radikalci do kakega sporazumljenja in si sestavijo skupno ministristvo. Skupščina se je sklicala k zasedanju dne 28. sept. Dosedanje ministristvo je podalo ostavko, katero je kralj tudi sprejel.

Ali bo vojna? Vkljub najnovejšim resnim vestem in vkljub vsem pripravam je gotovo, da vojne med Turčijo in Bolgarijo ne bo. Bolgarija vojne ne bo napovedala, ker se boji, da bi je Rusija ne zasedla in Rumunija za hrbtom napadla. Turčija pa tega tudi ne bo storila, ker se boji okupacije Makedonije od strani Avstrije, ki po besedah sofijskega turškega komisarja Ali Feruh-beja čaka le ugodne prilike, da udre v Makedonijo. Poleg tega se boji Turčija, da bi Rusija lahko porabila priliko, da izkrca v Injadi ali Vaziliki svoj vojni kor, ki je v dveh ali v treh dneh že pred carigradskim zidovjem. Ne glede na ta ugibanja pa Turčija tudi ne uvideva potrebe vojne, ker bo tudi brez vojne zadušila vstane in umirila deželo, namreč s neprestanim zatiranjem bolgarskega prebivalstva. To je najradikalnejše sredstvo in najboljša taktika, s katero se bo Turčija enkrat za vselej iznebila nadležnega bolgarskega življa. Pri tej priliki bodi omenjeno, da je bilo od tistega časa, ko se je vstane razglasil (2. avgusta) pa do danes, po poročilih notranje makedonske organizacije pomorjenih okoli 70.000 Bolgarov. Ako pa bo Evropa še nadalje pustila delati Turčiji, kar bo hotela, ne bo v kratkem času v Makedoniji nobenega Bolgara več...

Dopisi.

Sv. Rupert v Slov. gor. Občinska uprava, po Štajerčevem uzorcu vzgledna, je pač gotovo v naši župniji občina Gočova. Ko je dne 13. avgusta t. l. prihrumela grozna nevihta s točo, ter je vsem prizadetim župljanom naredila ogromno škodo, so vsi občinski uradi, katerih občine so bile po uimi prizadete, poročali na uplivna mesta ter vložili prošnjo za pomoč ter odpis davka. Le edini župan navedene občine s svojim za nemško uradovanje vnetim tajnikom Petričem se je izrazil proti zahtevancem, da ni vredno. Sedaj vaju vprašamo, slavna posilinemca, ali ni dovolj velika škoda, da so naši vinogradi na več let uničeni, njive upostošene in travniki tako pomandrani, da se je polovico manj otave pridelalo. Proti vama govori dovolj glasno dejstvo, da je samo jednemu

posestniku čez 2000 strešne opeke na jednom poslopu polomilo.

Ne bi sedaj tega javno na dan spravljali, ker pregovor veli: »Po toči zvoniti je prepozno«, pa naj bodo dotične vrstice v svarilo tukajšnjim ter drugotnim volilcem, kateri se tako radi vsedejo na »Štajerčev« volilni recept. Tu v tej občini imamo sedaj dovolj jasen dokaz, kako vneto delujejo ti Štajerčevi pristaši za blagor občanov, kadar pridejo na krmilo. V drugem se pač ne odlikujejo kakor, da uradujejo v nemškem jeziku, večini prebivalcev neumevnem ter da osrečujejo davkoplačevalce z velikimi občinskimi dokladi. Ali ni res, Vi očka župan ter ti pragmanski pisar pri slovenskem odvetniku? Naša občina ima 85 % občinskih doklad. In kake so občinske ceste! Nemara si bodo morali posestniki spraviti tovarno živino, ker z vozom ni mogoče na polja. To bodi v svarilo kmetom Slov. goric, kateri so začeli z neko slastjo stopati po protinarodni poti. Ali dragi sotrpini, to je gotovo naša k porazu vodeča pot, ker dokler ne bodo vsi naši občinski uradi v naših, slovensko-narodnih rokah, se nimamo nadejati boljše gospodarske niti narodne bodočnosti, ker Štajerčeva nemčurska kramarska stranka skrbi le za svoj blagor ne pa za naš. Torej krepko in vstrajno na delo! Ne trpimo še dalje, da bi bila naša milodoneča slovensčina po občinskih ter drugih uradih zapostavljena! Kajti sicer se lahko dogodi, da bodo nas še slovensko govoreče kmete začeli zaplenjavati po tukajšnjih nemčurskih trgih, kakor so pri zadnjem mladeniškem zborovanju zaplenili slovensko zastavo. Naša stara pesem pa naj bo in ostane: »Svoji k svojim!« Rodoljub.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Imenovanje. Okraj glavarjem v Koroških je imenovan baron Müller-Hörnstein, dozda komisar pri okrajnem glavarstvu v Mariboru.

Mariborske novice. Deželni odbor je imenoval zdravnikom na tukajšnji bolnišnici J. Grubitsch, sina tukajšnjega trgovca. — V torek, dne 22. m. m. je pustil na Tappainerjevem trgu trgovec Lininger svoje kolo, katero pa si je neznan prijatelj koles izposodil za nedoločen čas. — V noči od 23. na 24. m. mes. je ukradel neznan tat iz kupeja II. razreda na tukajšnjem kolodvoru usnje, s katerim so prevlečeni sedeži. — Čenovojniški zaveznici, ki stanujejo v Mariboru, se morajo oglašiti med 15. in 18. oktobrom dopoldne pri tukajšnjem magistratu. — Občinske volitve v Mariboru se vršijo v novembru. 3. volilni razred (2038 volilcev) voli 19. nov., 2. volilni razred (497 volilcev) dne 24. nov. in 1. volilni razred (825 volilcev) voli 27. novembra. — V sredo, dne 23. m. m. je ukradel neznan tat trgovcu W. Abt kolo, katero je naslonil pred trgovino Prsteča v Tegetthoffovi ulici. — Mariborski občinski svet je sklenil v svoji seji, dne 28. m. m. da se sezida zopet mostič v Koroškem predmestju in sicer s stebri iz kamna. — V Mariboru so zaprli 37letnega brezposelnega Tomaža Ber iz Dobrine pri Ptuj, ki je bil izgnan iz Maribora zaradi goljufij. V soboto, dne 26. t. m. se je vrnil nazaj v Maribor ter hotel tukaj prodajati navadne kovinske prstane za zlato. Toda policija ga je zasačila ter je bil Ber obsojen na dva tedna strogega zapora. — Zaradi javnega nasilstva je bil obsojen 21letni zidarski pomočnik Anton Črnko iz Tepsove pri Mariboru na edno leto težke ječe. Črnko je bil že večkrat predkaznovan ter je pred kratkim prestal 8 mesečno ječo. — V petek, dne 25. m. mes. zvečer so se vžgale saje v dimniku pekarni N. Duma v Tegetthoffovi ulici. Ogenj so pogasili, predno je došla požarna bramba. Na podstrešju je že švigal ogenj skozi majhna vratca ter vnel neko le-

seno steno. Prišli dimnikar in eden redar sta pa z na podstrešju se nahajajočo vodo takoj pogasila ogenj. — V petek po noči je umrl kavarnar J. Pongrac, lastnik kavarne »Merkur« v Tegetthoffovi ulici. — Zadnjo nedeljo popoldne se je peljal restavrater na mariborskem južnem kolodvoru Schamesberger s svojim vozom na sprehod s svojo obitelji. Ker je od kolodvora prehitro vozil ter naglo krenil v Tegetthoffovo ulico, prevrgel se je voz. Schamesberger si je zlomil pri gležnju nogo, drugim osebam se ni nič pripetilo, razun nekaterih prask. Ponesrečenega so prepeljali v mestno bolnico. — Veletrgovino z manufakturnim blagom G. H. Ogrizek v Mariboru je prevzel od dozdajšnjega lastnika Alberta Ogrizek njegov brat Rihard Ogrizek, ki je protestant in velik nasprotnik Slovencev. — Truplo ponesrečenega redarja Felnerja se še dosedaj ni našlo. Felner je stopil v redarsko službo 15. sept. l. 1899. in ravno štiri leta pozneje 15. sept. 1903 je našel žalostno smrt v valovih Drave.

Pravda Ornig—Kalchberg. Včeraj dne 30. sept. je bila v Mariboru pod predsedništvom svetnika g. Morocutti-ja prizivna obravnava v znani zadevi Ornig—Kalchberg. Kalchberg je pisal dne 30. oktobra l. 1902 pismo na vodstvo nemško-nacionalne stranke v Gradcu, v katerem dolži župana Orniga različnih nepoštenosti. Ornig je tožil in Kalchberg je bil obsojen na 4 tedne zapora. Kalchberg je prijavil priziv in včeraj je bila obravnava. Ornig ni prišel, zastopa ga dr. Mravlagg, Kalchberg je bil v sodni dvorani z zastopnikom dr. Haasom navzoč. Sodniki so prvo sodbo potrdili in Kalchberg bo moral za 4 tedne v zapor. Kalchberg je pa bil, mimogrede povedano, prvi urednik »Štajerca«.

Kam se pride z nemščino? Pred kratkim je hotel vstopiti v neko trgovino v Mariboru mlad komi, ki se je izučil v Gradcu. Trgovec ga vpraša: »Ali znate slovenski?« »Ne«, mu odgovori trgovski pomočnik, ki je prišel za vstop v trgovino. Trgovec: »Obžalujem, ne morem vas sprejeti; brez slovensčine ne morem shajati, lažje brez nemščine. Z Bogom!« Trgovski pomočnik pa je naredil dolg obraz, kajti zvedel je, da se samo z nemščino ne pride po celem svetu.

O čudni rešitvi Zeliške, kateri je padel pri veliki povodnji dne 14. sept. s podirajočim mostom v Dravo, pripoveduje sam: Osodepolni večer je pomagal on pri mostiču redarjem, da jim je držal bakle. Proti osmi uri je prišel prvi del marnberskega mostu. Redar Ljubša je dal znamenje z baklo ljudem na lesenem mostu, in celi splav je splaval mirno med stebri mosta. Kmalu nato je prišel drugi, večji del. Ljubša je zaklical: »Most pride!« Nato je Zeliška dal znamenje z baklo ter zaklical Ljubši: »Beživa!« Toda ta mu je vzel baklo iz rok ter dal se enkrat znamenje rekoč: »Tvojega znamenja vendar niso zapazili!« V tem trenutku je trčil most ob steber, deske so odletele v zrak in midva sva padla v vodo. Takrat razun obeh redarjev in Zeliške ni bil nihče na mostu. Kaka dva metra od mostiča je prišel Zeliška zopet na površje ter pograbil desko od mosta, s katero je priplaval do neke cevi vodovoda, okoli katere je še bila lesena ograja. Te se je Zeliška zdaj oprijel ter se na njo vsedel. Do železniskega mostu sploh ni mogel besedice spregovoriti. Posebno nevaren mu je bil kos marnberskega mostu, kateri je vedno bil ob njegovo nogo, tako, da je bil vedno v nevarnosti, da ga sune raz njegov splav. Začel je vpiti: »Brodar! Pomoč!« Seveda ga ni nihče slišal niti mu mogel pomagati. Tako je priplaval do Königovega otoka pri Št. Petru, kjer se je nakrat les, na katerem je plaval, obrnil in on je bil zopet v vodi. Z velikim naporom je zopet dosegel svoj prejšnji splav ter splezal vnovič nanj. Kake pol ure pod Št. Petrom ga je nesel val k obrežju nekega otoka, kjer se mu je posrečilo, oprijeti se nekega drevesa ter splezati nanj. Ura v zvo-

niku Št. Petrske cerkve je bila ravno enajst, ko je vsled sunka tudi to drevo zginilo v valovih. Ko je priplaval z drevesom vred, katerega se je krčevito držal, zopet na površje, posrečilo se mu je zagrabiti za drugo drevo, katero je bilo močnejše. Splezal je med njegovo vejevje ter popolnoma moker na dežju čakal jutra. Molil je in klical na pomoč. Drevo je stalo trdno, čeravno je razdivjana voda drvila s strašansko silo okoli njega. Okoli 6. ure zjutraj je prišel mimo viničarjev sin Stiper, ki je slišal njegovo klicanje ter poklical brodarja Gartnerja, kateri ga je rešil z veliko težavo s čolnom. Ko so ga prepeljali v viničarijo Stiperja, se je onesvestil vsled strašnega napora in strahu ter je še le komaj opoldne prišel k zavesti. — Zdaj si je Zeliška zopet opomogel ter stopil v delo.

Vojaški novinci so poklicani pod orožje za dne 12. t. m. Tretjeletniki pa so bili že včeraj, dne 30. septem. odpuščeni.

Proste službe. Pri okrajni sodnji v Slovenjgradu je razpisana služba sodniškega sluge. Prošnje se pošljejo na okrožno sodnijo v Celje do 31. oktobra. — Služba uradnega sluge se odda pri okrajni sodnji v Ptuj in je dotične prošnje poslati okrožni sodnji v Mariboru do 30. oktobra.

Ustanove za železničarje. Kakor vsako leto, razdelile se bodo tudi letos med siromašne uslužbence avstr. železnic, ki so za službo nesposobni in ne vživajo nikake pokojnine, oziroma med njihove sirote in vdove, naslednje ustanove: 1. ustanova avstr. železn. podpornega fonda; 2. ustanova Mat. vit. pl. Schöaererjeva za avstr. železn. uslužbence; 3. ustanova Moric baron pl. Königswarterjeva; 4. ustanova za avstr. železniške invalide; 5. Ferd. Linderjeva in S. Hahnova ustanova; 6. Friderik Avgust Birkova ustanova za vdove in sirote. Prošnje za prve štiri ustanove nasloviti je na njih oskrbništvu, in za zadnje tri na generalno ravnateljstvo južne železnice; oddati pa jih je načelnikom postaj, kjer se tudi nadaljna navodila lahko poizvedo.

»Štajerčev« pristaš. Kakor smo že poročali, udaril je dne 30. avg. v Hotinji vasi Franc Pečovnik brez povoda ženo gostilničarja Primec po glavi. Zato je bil obsojen od okrajne sodnije na 14 dni zapora in 30 K denarne globe.

Kapelske gorice obetajo dobro trgatve, dasiravno ne veliko vina, toda to utegne biti dobro, kolikor ga bode. Vinski kupci naj se sami prepričajo o kakovosti vina ter se naj ne zanašajo na prekupece, ker ti dostikrat nakupijo gorička vina, prodajajo pa za kapelska, na škodo našim vinogradnikom!

Zahvala. Krajni šolski svet in šolsko vodstvo na Ptujski gori izrekata vsem p. n. čast. dobrotnikom in darovalcem, zlasti gospe in gospodu Hufnagl, g. Pečetu, pošt. oficijalu v Mariboru, posojilnicama v Ptuj in Makolah, domači duhovščini in ptujskim rodoljubom najsrčnejšo zahvalo za veledušne darove za nakup šolske zastave. Bog plati!

Zlato poroko je na Frankolovem obhajal v nedeljo, dne 13. m. m. kočar in zidar Gašpar Škoflek p. d. Rok s svojo ženo Apolonijo. Dosegla sta lepo starost 76 let; od njiju poroke je dne 10. februarja preteklo 53 let.

Promet med Mariborom in Franzensfeste je na železnici zopet odprt od 29. oktobra.

Posnemanja vredno. Dne 24. septem. je tukajšnje županstvo Bezina prejelo zraven dvojezičnih proračunov za občino in krajni ubožni zaklad tudi samo v nemškem neko obširno ukazilo in pa navodilo v dveh iztisih. Te je občina Bezina takoj poslala nazaj z naslednjim pismom: »Krajnemu zastopu v Konjicah se spoštljivo vrnejo tiskovine in spisi št. 338—339 samo v nemškem pisane, ker se tukaj ne morejo rabiti, ker ni nobene Nemca v občini. Služevno še prosi, naj

se blagovoli slovenskih tiskovin priskrbeti in poslati, ker smo sami slovenski davkoplačevalci, ki plačujemo tudi okrajne doklade. Torej prisojajo tudi nam Slovincem pravice. — Županstvo Bezina, dne 25. kimovca 1903. A. Muc, župan.« — Mi volilci iz kmetskih občin smo vsakokrat volili slovenske gospode v okrajni zastop. Naj bi se vsaj taisti kolikor mogoče potegovali za pravice, katere nam gredo.

Nagle smrti je umrla dne 23. m. m. Terezija Toplak, žena posestnika v Dragoviču. Sprva se je sumilo, da je bila zastrupljena, toda zdravniška preiskava je dognala, da je umrla vsled vnetja črev.

Iz bolnišnice je ušel v Ptuj minoli petek 19letni Luka Cafuta iz Gruškovca. Prepeljali so ga v bolnišnico zaradi besnosti. Cafuta je bežal v mesto, kjer so ga prijeli ter odvedli nazaj.

Na postaji na Pragarskem hočejo ondotni železn. uradniki ustanoviti v čakalni sobi bralnico, nekako »kazino«. Obrnili se bodo s prošnjo na ravnateljstvo, da jim dovoli ustanovitev bralnice v čakalni sobi. Mi bi proti temu nič ne imeli, ako se ne bo v tej čakalnici gojila »heilovska« politika.

Posvečuj nedelje! To zapoved bi si naj posebno dobro zapomnil konjiški adjunkt dr. Georg Račič (vkljub svojemu slovenskemu imenu nemškega mišljenja), sicer se mu zgodi zopet nesreča kakor zadnjo nedeljo v Ločah, ko je pred pozno službo božjo namesto zajca zadel človeka. Radovedni smo, ali bo imel ta dogodek še kakšne posledice pred sodiščem!

Gibanje med prekmurškimi Slovenci. Prekmurski Slovenci in Hrvati so izdali krasen »Kalendar svete familije« za l. 1904. Tiskan je bil v Juri (Győr). Kalendar ima mnogo lepih slik, veliko leposlovnega berila.

Umril je dne 24. m. mes. pri Sv. Barbari pri Mariboru nadučitelj v pok. Lorenc Rolla v 74. letu.

Pazimo na Radence! Nemškonarodni vodja ljutomerskega okrajnega glavarstva, mladi komisar Rajner, obrača v zadnjem času posebno pozornost na kopalnišče Radence. Po zadnjih volitvah v gornjeradganski okrajni zastop je bil mladi mož tudi tako nepreviden, da je naredil celo z največjim našim narodnim nasprotnikom v gornjeradganskem okraju, z gospodom »gospodarjem« Bračkom, izlet v kopalnišče. Za tem grmom tiči zajec! Če prav slutimo, pripravlja se v Radencih nekaj takega, kakor nemška šola. Zaupamo na kopalniščne delavce, da ne bodo šli na limanice nemškutarjem! Sicer pa bodo tudi priznana radikalni rodoljubi v Radencih vedli zabraniti vsako enako nemškutarsko nakano!

Ogenj. V soboto, dne 25. m. mes. je zgorelo gospodarsko poslopje in hlev posestnika Podkrajak pri Sv. Križu pri Žalcu. Zgorelo je tudi 6 svinj ter vsa shranjena krma. — Dne 21. m. m. je začelo goreti v shrambi oblačil krojaškega mojstra Šterna na Ptujski gori, medtem ko lastnika ni bilo doma. Ogenj je vničil celo hišo. — V Vračah je zgorela kolarnica posestnika Fr. Rebušak. S pomočjo sosedov so komaj ubranili, da se ogenj ni razširil tudi na bližnjo hišo in gospodarsko poslopje. Zgorelo je mnogo krme, žita, dva voza in mnogo gospodarskega orodja.

Iz pošte. Z današnjim dnem začne nova c. kr. poštna nabiralnica na Žusmu poslovati, ki bode vsaki dan razun nedelj s c. kr. pošto v Loki pri Žusmu v zvezi. — Občina Gorica je prestavljena iz poštnega področja Rače v poštno področje Pragersko.

Častno občanstvo. Občina Sevnica je po zastopstvu v javni seji dne 19. julija t. l. soglasno imenovala veleč. g. Tom. Dernjača, šolskega ravnatelja in nadučitelja v p., posestnika srebrnega zaslužn. križa s krono, v hvaležno priznanje njegovega dolgoletnega vspešnega učiteljevanja na [sevnikiški ljudski

šoli svojim častnim občanom, in ravno tako tudi svojega rojaka, visokorod. gosp. Martina Kragl, župnika pri Sv. Martinu na Polju, jo priliki svečanosti 50letnice njegovega mašništva. G. Tomaž Dernjač je pri vročitvi častnega diploma podaril 50 K za ubčžce sevniške občine.

V Velenju se bo vršil dne 11. oktobra politični shod, na katerem govorijo gg. J. Vošnjak, dr. Vl. Serbec in dr. Kukovec.

Znani vremenoslovec Rudolf Falb je dne 29. sept. umrl v Berlinu. Bil je rodom nemški Štajerec.

Iz norišnice v Feldbachu pri Gradcu je ušel 36letni umobolni Tomaž Napotnik, posestnik iz Šmarja pri Jelsah.

Št. Pavel pri Preboldu. Pri nas je že umrlo troje otrok na griži. Med njimi je tudi 18letna Marija Vedenik, ki je kot najstarejša hči pri hiši že pridno gospodinjala.

Nesreča na skednju. Jakob Pahala in njegova žena iz Velike Pirešice sta hotela pri Sv. Križu, občina Pletrovič, prenočevati pri posestniku Janezu Kodela. Šta sta prenočevati na skedenj, kjer je pa žena tako nevarno padla skozi neko odprtino, da si je zlomila vrat.

Rečica v Savin. dolini. Kakor vsako leto, imeli smo tudi letos mladeniči, ki gredo letos k vojakom, prav lepo izvanredno opravilo v podružni cerkvi M. Božje v Kokarjih. G. župnik so nam v pridigi lepo opisali vojaški stan in dobre, Bogu zveste vojake. Priporočali so nas Materi B. kokarski v varstvo tako lepo, prilično, da so bili vsi poslušalci ganjeni do solz. Tako lepa slovesnost bode ostala nam vojaškim novincem še v poznih letih nepozabljena. — Vojaški novinec.

Samomor. V restavraciji brežiške železniške postaje se je vstrelil dne 24. m. m. stotnik 78. pešpolka v Oseku Ivan Rizzi. Vzrok samomoru je umobolnost.

Društvena poročila.

Narodno vinsko trgatav v Mariboru priredi v nedeljo, dne 4. t. m. v Narodnem domu »Bralno in pev. društvo »Maribor«. Na vsoporedu je: 1. Prihod viničaric, viničarjev, župana, občin. odbora, bričev in čuvajev. 2. Petje in tamburanje, 3. Prosta zabava, konfeti, šaljiva pošta in druge različne zabave. Vsem obiskovalcem lanske trgatve na veselici je znano, kako veselo je bilo, ko smo »kradli« grozdje ter so nas briči lovili, da bi nas vtaknili v luknjo. Tudi letos bo izdalo županstvo oster ukaz radi kraje grozdja, toda mi bomo zvito kradli in ne bodo nas vzeli briči. Zato se vabijo vsi prijatelji grozdja, naj pridejo pogledat, kakšno grozdje so letos pridelali. Upamo, da bodo vsi Slovenci iz Maribora in okolice v nedeljo na trgatvi v Narodnem domu.

Dijaška kuhinja v Mariboru. Dne 22. septembra t. l. je imel odbor »Dijaške kuhinje« v Mariboru sejo z namenom, da razdeli hrano dijakom-prošnjikom za letošnje leto. Oglasilo se je nad 90 dijakov iz tukajšnje gimnazije, iz učiteljsišča in iz pripravnic. Skoraj vsem se je podelilo vsaj nekaj dni v tednu opoldanske hrane, nekaterim tudi za ves teden. Na dan pa jih bo oskrbljenih 47—50; a ker se prošnjiki še vedno oglasajo, se bode gotovo tudi to število zvišalo. Lani se je podelilo skupno 15 900 obedov, za katere se je potrošilo nad 4200 kron. Iz teh podatkov je razvidno, kako vneto in koristno »Dijaška kuhinja« deluje in kako potrebna je torej vsestranske podpore. Vsakdo bo pa tudi moral priznati, da je take podpore povsem vredna. Raditega jo najtopleje vsem narodnim krogom priporočamo. Podpirajte jo, kolikor je mogoče. Zbirajte za njo pri veselicah, godovih, prijateljskih sestankih in vsakoršnih narodnih slovesnostih. Če je mogoče, priredite njej na korist kakšno svečanost. Vsak prispevek je dobrodošel. Kar njej v prospeh storite, je plemenito, lepo in vse hvalevredno narodno delo, s ka-

terim podpirate slovensko mladino in s tem koristite mnogo premili domovini!

Dijaški kuhinji v Ptujju so darovali za novo šolsko leto 1903/4 p. n. gg. dobrotniki: preč. gg. sinodalisti v Mariboru 25 K, č. g. Sinko — čisti dobiček veselice 10 kron. — Priserčna hvala! Prosimo lepo pomoči tudi zanaprej vsaj stare p. n. dobrotnike; doneski se bodo izkazali, kakor lani, tudi letos, vsak četrta leta. Ob enem se naznanja, da se vrši letošnji občni zbor dne 13. oktobra ob 3. uri popoldne v Narodnem domu, I. nadstropju. Ako bi občni zbor ob 3. uri nesklepčen bil, se vrši ob 4. uri istega dne drugi občni zbor, ki je sklepčen z vsakim številom udov. Po občnem zboru se vrši takoj 1. odborova seja.

Murski Sokol. Dne 3. oktob. pripravili »Sokol« svojim bratom vojakom - novincem odhodnico v gostilni g. Seršena ob 8. uri zvečer v Ljutomeru. Dne 4. oktobra se vrši izvanredni občni zbor v telovadnici Franc Jožefove šole v Ljutomeru ob polu 3. uri popol. Ker so na vsoporedu jako važne točke, se prosijo vsi bratje, naj se vdeležijo tega izvanred. občnega zbora polnoštevilno. V društvu se je pričelo jako živahno življenje in obeta »Murski Sokol« postati eden najbolj močnih slovenskih sokolskih društev. Že čez 60 članov si je pustilo napraviti društveno opravilo in ustanovil se je vadijski zbor pod vodstvom svojega načelnika. Tamburaši so osnovali posebni tamburaški sokolski odsek v številu 20 članov pod spretnim vodstvom brata nadučit. Schneiderja. Za jesen in zimo se pripravljajo predavanja, poučevalni in pevski večeri. Pogorelecem v Bovcu je podaril »Sokol« 20 K. Ljubljanskemu »Sokolu« se je o priliki njegove 40letnice brzojavno čestitalo. Na zdar!

Iz Gotovelj. Žal Vam je lahko, gospod urednik in Vam, cenj. bralci, da niste bližje, da bi se bili vdeležili veselice, katero je priredilo v nedeljo, 27. m. m. društvo »Kmetovalec«. To Vam je bila prava ljudska veselica. Vreme je bilo krasno, kakor da se hoče tudi z nami radovati. Ljudstva pa se je nabralo od blizu in daleč toliko, da so bili obširni prostori dvakrat premajhni. Lepo je bilo videti kmete in gospode, meščane, tržane in vaščane v najlepši slogi se skupno radovati. Ves vsopred se je izvršil z največjo natančnostjo in res ne vemo, kaj bi naj poprej pohvalili; ali krasno petje, ali ljubko tamburanje, ali pa naj izrečemo zaslužno pohvalo diletantom, ki so nam tako živo vprizorili lepo šaloigro »Županova Micika«. Res, pevci, tamburaši in diletanti so izvršili mojstersko svojo nalogo in vse točke zaslužijo pohvalo. Bila pa je veselica tudi velike važnosti v narodnostnem in izobraževalnem pomenu, ker v enakih veselicah se trpeče ljudstvo na deželi takorekoč oddahne od trudapolnega dela, se oddahne od vsakdanjih skrbi in opozarja na delo za narod, bistri se mu um in blaži srce ter se okrepejuje za nadaljnje naporno delovanje. »Društvo »Kmetovalec« pa je s prireditvijo te veselice pokazalo zopet svojo krepko življensko moč. Kadar nas bode pa zopet društvo poklicalo k pouku ali zabavi, pa Vam kličemo zopet na veselo svidenje!

Kapela pri Radencih. Pri Kapeli imamo redke veselice, včasih celo na tihem sami za se! Ena najlepših veselice je bila dne 6. sept. t. l. Dolgo časa so ljudje povpraševali, kdaj in kje priredi bralno društvo kako zabavo — in njih pričakovanje se je popolnoma uresničilo, bila je v resnici lepa zabava, taka, da je razveselila vsako pošteno slovensko srce! In sami tudi nismo bili: počastili so nas dragi gostje od Sv. Jurija, pevski zbor in požarniki, od Sv. Križa so se pripeljali celo vozovi preprostih kmetov in vrlih dijakov, tudi Ljutomer je bil častno zastopan, celo nekaj nemške gospode iz Radenc je bilo navzoče. Veselica se je vršila na vrtu pri Zidu ter je bila prav kratkočasna. Lepa igra »Sv. Elizabeta« se je gotovo marsikomu v dragem spominu! Igrali so prav lepo, premišljeno in marsikoga je igra ganila do solz!

Najlepše sta igrali in govorili deklici Matekovič, ki je igrala ulogo sv. Elizabete in pa učenka Bibjanko (Mars). Vsem igralkam se je videlo, da so se prav pridno učile ter si po močeh prizadevale, da izvrše svojo nalogo častno. Igra je res zahtevala obilo truda in skrbi; vsa čast torej vrlému učiteljstvu, posebej pa gđ. Petovarjevi, ki je oskrbela igro, naučila igralke, preskrbela obleko in celo oder! Tako učiteljstvo, ki poleg šolskega pouka vzgaja tudi odraslo mladino, tako učiteljstvo nam vzgaja narod! Druga igra je pač sedajnemu času zelo primerna: »Svoji k svojim!« Naj bi se po njehem zlatem nauku ravnali naši kmetje! Poleg poučno-zabavnih iger so nastopali tudi naši pevci, ki so nam peli, da jih je bilo veselje poslušati. Kot govornik je nastopil gospod Bosina ter govoril o velikem pomenu bralnih društev, narodnih veselice ter mladeniških društev, vse ga je poslušalo z velikim zanimanjem. Zvečer je bila prosta zabava pri Vegrinčiču. Tam so se oglašale pesmi v pozno noč. Kakor se sliši, bodo igro ponavljali meseca oktobra — ob bratvi. Da se vidimo ob bratvinskih veselici v prav velikem številu tudi s tistimi, kateri zadnjič radi drugih poslov (Št. Peterčani so imeli isti dan veselico v Ivančjih) niso bili navzoči. Ne bode jim žal! Posebej se vabimo na veselico našo mladino. Mladini se treba še vedno učiti, in mnogo vsopodbudnega in lepega se lahko nauči pri poučno-zabavni igri. Torej na svidenje!

Veselica bralnega društva v Konjicah. Naše bralno društvo je sicer še mlado, pa veselo in izborno napreduje. Dokaz temu je veselica, katero je priredilo zadnje nedeljo v »Narodnem domu«. Bili smo res iznenadeni. Petje nas je naravnost očaralo. Pesmi: »Naše gore«, »Pastir«, »Zaostali ptič« zahtevajo močne in dobro izveštane pevske moči. Kdor je v nedeljo slišal peti društveni mešani in moški zbor, se je prepričal, s kakšno izbornostjo se je resila ta težavna naloga. Vsa čast in slava g. pevovodji Pihlerju, kakor obema zboroma. Pevci in pevke, le po tem petu naprej. Slavnostnega govornika, č. g. Kokeljna iz Nove cerkve je mnogobrojno zbrano ljudstvo z velikim zanimanjem poslušalo. V svojem govoru je društvu načrtal pot, po katerem zamore rešiti svojo velevažno nalogo. Omeniti je tudi onega vrlega mladeniča, kateremu se mora v prvi vrsti zahvaliti, da se je tako potrebno društvo pričelo, kateri pa mora žalibog zapustiti Konjice zaradi vojaščine in ta je gosp. Vinko Zorčič. — Tudi za smeh je skrbel oni prizor, ko je zdravnik ozdravil pijanega bolnika in fungrs, ki je nalašč iz Amerike prišel za to veselico. Kar zavzeti smo bili, ko se je ob koncu razgrnil zastor na odru in smo zrl pred seboj okusno in kaj spretno sestavljeno živo podobo, katera nam je kazala, kako zbira mogočna Ilirija krog sebe vse jugoslovanske narode. Diven, nepozaben prizor! Navdušeni fantje in vrla dekleta so ob tej priliki pokazali, da jim bije srce za narodno stvar! Slava vam! Po veselici nam je novi krčmar »Narodnega doma« dobro postregel in ga priporočamo vsakemu, ki se mudi v Konjicah po svojih opravkih.

Iz drugih krajev.

Ruski mužik. Pred dnevi je dospel v Filadelfijo parobrod »Friesland«, ki je imel na krovu med potniki nekega Rusa z imenom Peter Holsov, ki je sicer majhne postave, a je vendar pretrgal na ladiji pet palcev debelo verigo in z zobmi zlomil tri prste debelo mizo iz mramorja. Ko so prišli v Filadelfijo, razširili so njegovi spremljevalci to njegovo moč po vsem mestu. Ravnatelj nekega gledališča je tudi to izvedel in šel je, da bi našel ruskega junaka. Ko je pa zagledal mallega »mužička«, mislil je, da so ga speljali na led; a »mužik« je, da bi pokazal ravnatelju svojo moč, prijel ravnatelja — velikana — za vrat in plesal z njim, kakor s kako igračo. Kar hitro mu je obljubil 200 tolarjev na teden, a »mužik« ni hotel nič sprejeti,

ker z obdelovanjem zemlje, tako je rekel, je tudi mogoče živeti.

Čuden ponočen obisk v samostanu v Gorici. V nedeljo, dne 20. sept. po noči okoli 11. ure je začelo v kapucinskem samostanu v Gorici tako močno zvoniti, da je spravilo to zvonjenje vso samostansko življenje po koncu. Ko so se podali k samostanskemu zvonu, našli so pri njem nekega 45 let starega Ivana Gorkiča iz Vrtojbe, reveža, kateremu se je omračil duh. Splezal je namreč čez zid kapucinskega vrta in prišel tako do samostanskega zvona. Poklicali so redarja, ki je nesrečnega odvedel v norišnico.

Mož s 40 nevestami. Na Danaju so obsodili 50 letnega sobnega slikarja Jožefa Maleka na 6 mesecev ječe, ker je obljubil 40 ženskam, da jih bo poročil ter jih je ogoljufal za denar.

Strašen bratomor. Pred nekoliko dnevi je hkratu izginil v Cholerzyau blizu Lvova kmet Josip Wodnicki. Nastal je kmalu sum, da je moral najbrže Wodnickega kdo ubiti. Sum je letel na njegovega 18 letnega brata Ivana, katerega so tudi v resnici aretirali. In v resnici je Ivan priznal, da je mahnil s sekuro po bratovem vratu tako, da se je brat na pol mrtev zgrudil na tla. Nato pa je izkopal jamo in vrgel na pol mrtvega brata vanjo ter jo zasul. Ko je začul iz jame stokanje svoje žrtve, začel je po vrhu jame skakati in plesati. Ta zver v človeški podobi prav nič ne obžaluje svojega dejanja, marveč vedno vriška in prepeva v ječi.

Moža so ji pojedli. Nedavno je prišel v Stubici v Fellnerjevo lekarno neki kmet iz okolice Oroslavja, a ženo je pustil na trgu pred lekarno čakati. Kmet se je moral nekaj dalje časa muditi v lekarni, ker mu lekarnar ni mogel takoj dati drobiža. Medtem je šla žena v župno cerkev. Ko je mož opravil svoj posel ter ni našel žene pred lekarno, mislil si je, da je že odšla naprej domov ter je tudi sam korakal proti domu. Medtem je prišla žena iz cerkve in ker ni našla moža pred lekarno, šla je v lekarno po njega. Tu ji je lekarnar povedal, da je mož že odšel. Žena pa je začela preplašena kričati: »Moža ste mi pojedli! Dajte mi moža nazaj!« Lekarnar si je prizadeval ženo pomiriti, toda zaman. Neprestano je kričala, da so ji moža pojedli. Šla je na trg, vrgla se na tla ter neusmiljeno vpila: »Moža so mi pojedli!« Ker so se začeli zbirati ljudje okoli lekarne, telefoniral je lekarnar, naj pride občinski ali kotarski uradnik. Toda prišel je le občinski prisežnik in kakor bi ne verjel lekarnarju, začel je kmeta iskati po lekarni. Končno pa je le verjel ter odstranil obupano ženo, ki je ves čas do doma jokala, toda doma je bila vsa srečna v objemu svojega pojedenega moža. Ta dogodek se razlaga tako, da v ondotnih krajih kmetje res verujejo, da v lekarnah kuhajo ljudi. Celo napol izobraženi ljudje pripovedujejo, da potrebujejo lekarnarji posebno rumenolase ljudi. Osesijo jih za noge, in pena, ki jim pri tem stopi iz ust, je najhujši strup, ki ga lekarnarji rabijo. Tu bi bila pač dolžnost duhovnikov in učiteljev ljudem iztrebiti tako praznoverstvo.

3 m 65 cm dolga brada. Umril je v Belgiji neki Dumont, ki je imel najdaljšo brado na svetu; dolga je bila namreč 3 m in 65 cm.

Peš 38 616 kilometrov. Iz Lizabone se piše: Na Portugalsko je prišel dr. Basilio Georgescu iz Rumunije, ki ima prehoditi po naročilu bukareškega športnega kluba v dveh letih in devetih mesecih po 38 616 kilomet. peš in brez vsakega denarja. Če svojo nalogo dobro izvrši, dobi kot plačilo razpisano nagrado 200.000 frankov. Dr. Georgescu potuje že 22 mesecev in je prehodil Rumunijo, Rusijo, Sibirijo, Turčijo, Grško, Armenijo, Albanijo, Makedonijo, Črnogoro, Bolgarijo, Srbijo, Avstrijo, Nemčijo, Belgijo, Nizozemsko, Dansko, Švedsko, Norveško, Angleško, Irsko, Francijo in Španijo; prav kot mu je naročil športni klub. V vsem je prehodil dosedaj 32.314 km;

prehoditi ima še 4302 km., da dobi stavo. Dr. Georgescu se je tako privadil potovanja, da na dan prehodi od 60 do 80 kilometrov, in sicer blizu 7 km v eni uri. V dokaz svojih tur redno pošilja bukareškemu klubu ponošene čevlje. Portugalski listi mnogo pišejo o dr. Georgescu in z veseljem pozdravljajo njegov prihod. Vse kaže, da mu na Portugalskem ne bo treba prav nič stradati, dasi potuje brez vseh sredstev.

Oče devetdesetih hčera. V Cliftonu državi arizonski je umrl pred dnevi gostilničar Friderik Adolfi, star 88 let, ki je bil devetdesetim hčeram — adoptivni oče. Adolfi je imel v St. Louisu veliko gostilno z vrtom, v kateri je bilo veliko ženskega dela. Pa je velel magistrat v St. Louisu, da ne sme nobeden gostilničar imeti sobarice. A Adolfi si je znal pomagati: šel je v sirotišnice, izbral si odrasle mladenke in jih adoptiral. Za nekaj let je adoptiral devetdeset »hčera«. Sobarice so kakor hčere smele svojemu očetu pomagati v gostilni.

Velikanski ljudje bodo še hodili po svetu, pravi dr. Hatai, profesor na univerzi v Čkagi. Ta profesor pravi, da je substanca takozvani lecithin tako redilna, da lahko napravi iz navadnega človeka velikana in da živali silno poveča. Imel je poskušnjo z mišmi, ki so se povečale za 60 odstotkov. Ako le ni ta vest popolnoma ameriška!

Kako se pride na lahek način do kožuha. L. 1885. umrl slikar Hans Canon, ki je rad burke uganjal, je slikal nekoč nekega ruskega kneza v jako dragocenem kožuhu. Knez je pustil kožuh pri slikarju, ker ga je ta rabil pri spolnjenanju slike. Umetniku se je dragoceno oblačilo zelo dopadlo, rad bi se ga polastil, a kako? Ko je bila slika že gotova, slikar ni dal kožuha nazaj — to je bil prvi poskus. Knez ga je pa kmalu pismeno pozval, naj pošlje kožuh. Za to opomin se umetnik prav nič ni zmenil, ampak še vedno upal, da kožuh na ta ali oni način ostane njemu. Lahko si mislimo, kako se je začudil, ko je nekega dne ugledal kneza, ki je korakal naravnost proti njegovemu ateljeju. Tu ni bilo dosti časa za premišljevanje. Kakor bi trenil, se je oblekel umetnik v kožuh in se glasno stokajoč vsedel v fotelj. Knez je takoj na to vstopil in z začudenjem vprašal, kaj da dela in kaj da mu je. Težko sopeč mu je umetnik odgovoril: »O jej, mraz me trese in slabega se čutim — pred dvema dnevnoma mi je umrl brat za osepnicami in sedaj se grozno bojim, da bi jih tudi jaz ne dobil. A visokost bi radi kožuh nazaj. Oprostite, da sem bil tako drzen, da sem ga oblekel za pol urice — a tresel me je tako mraz, da si nisem vedel drugače pomagati. Ko je knez slišal od osepnic, zavpil je ves prestrašen: »O ne maram kožuha, le obdržite ga za spomin! Srečno!« in jo je odkuril, kakor bi ga veter odnesel.

Štiri kraljice na Balkanu. Atenski list »Akropolis« je prinesel sledeče domisljivo prorokovanje: »Kakor je znano, ima ruski car štiri hčerke, velike (sedaj še pač prav male!) kneginje: Olgo, Tatjano, Marijo in Natašo. Njim je prisojeno, da bodo vladale čez celi Balkan. Najstarejša carjeva hči, Olga, rojena leta 1895, se uda srbskemu prestolonasledniku princu Juriju, ki je sedaj 16 let star. Tatjana, rojena 1897 vzame princa Jurija, najstarejšega sina grškega prestolonaslednika, ki je sedaj 13 let star. Mariji, ki je rojena 1899, je sojeno, da se poroči s princem Karolom, najstarejšim sinom rumunskega prestolonaslednika Ferdinanda. Princ Karol je star 10 let. Veliko kneginjo Natašo, rojeno leta 1901, pa dobi bolgarski prestolonaslednik princ Boris, ki je sedaj star 9 let. Boris postane bolgarski kralj in tako bodo vse ruske velike kneginje balkanske kraljice, ako bo le res.

Strašna smrt vsled pasje stekline. V francoski vasi Lovens je stekel pes vgrizel nekega delavca. Poslali so ga v neki Pasteurjev zavod, kjer so ga zdravili nekoliko časa. Ko so mislili, da je mož ozdravel, poslali so

ga domov. Ali tu ga napadejo strašne bolečine tako, da je vsled njih popolnoma zblaznel. Te dni se je zaprl v sobo, vzela je nož in si je hotel z njim prerezati žile; potem pa si je prerezal z istim nožem trebuh ter si je zadano rano raztegnil z rokama. Končno pa je odprl okno in skočil skozi njo ter si tako končal življenje.

Pes ustrelil lovca. V stolnem Belemgradu je šel bogati posestnik Schrauer s svojima svakoma na lov. Komaj so se lovci razstavili, zaslišal se je od tam, kjer je stal Schrauer, pok in krik. Tovariša sta našla Schrauerja v krvi. Medtem ko si je namreč Schrauer nazigal smotko, skakal je pes nestrno okoli njega. Nakrat je skočil tako visoko, da mu je sprožil puško na rami. Strel je zdrobil lovca pleča ter je kmalu izdihnil.

Gospodarske drobtinice.

Hranilnica in posojilnica pri Sv. Kunigundi na Pohorju je imela do 1. oktobra t. l. prejemkov 57554 66 K; izdatkov 57067 43 K; denarnega prometa 114.622 09 K; prejetih hranilnih vlog 32 392 66 K; izplačanih hranilnih vlog 19 995 83 K; danih posojil 20 282 87 K; vrnjenih posojil 7069 25 K. — Matevž Potnik, tajnik posojilnice.

Nekatere sedaj najnavadnejše bolezni in napake vina.

Piše Ivan Bele, potovalni učitelj.

(Konec.)

Sicer pa ne pride smrad v vino edino le požveplu, ki je na grozdju, temveč lahko še drugače. Pameten kletar ima navado, da prazno posodo žvepla zato, da si to zdravo ohrani. Posebno če rabi za to debete žveplene ploščice, velik del žvepla ali na tla kaplja ali shlapi in se vsede po stenah kot fini žvepleni prah. Če v takem sodu mošt vre, zna istotako duh od žvepla dobiti kakor od žveplanega grozdja. Pametnemu kletarju se pa to ne bode lahko zgodilo.

Če drože v vinu pričnejo gnjiti, dobi vino tudi ta neprijeten duh poleg drugih neprijetnih okusov. Kaj takega se pa bode pametnemu kletarju še manj zgodilo.

Tako vino, ki ima neprijeten duh po žveplenem vodencu sicer ni za neposredno porabo, kajti žvepleni vodenec je tudi človeku škodljiv. Neveščake pa preveč plaši in zelo oškoduje kupčijo posebno z mladim vinom.

Tudi v tem slučaju je bolje, se te napake vina po možnosti izogibati nego pozneje lečiti. Ni torej umestno zlasti mošt od močno in pozno žveplanega grozdja predolgo na drožah puščati. Posoda, ki je bila po večkrat žveplana, naj se še tudi iz drugih ozirov dobro opere prej ko pride zopet mošt v njo.

Če pa je že duh po žveplu v vinu, pa to tudi ni tako veliko zlo. Vino ne zgubi nič na vrednosti, le da mora pozneje do vžitka priti. Kakor so natančna izsledovanja pokazala, žveplo v moštu celo zelo ugodno vpliva na vrvež in sicer fiziološko, ker hrani deloma kvas in pa mehanično, ker kvasnice po moštu prenaša. V nekakem oziru je celo koristno, skoravno ne priljubljeno. Od žvepla smradljivo vino zgubi duh že po večkratnem prostem pretakanju in sicer najbolje tako, da se močno z zrakom zmeša, močno razbije, n. pr. s pomočjo cedila. Še prej se zgubi ta smrad, če se potoči vino v močno žveplano posodo. Žveplena sokislina pretvori se v zvezi z žveplanim vodencem v vodo in žveplo postane prosto (H 2 S) 2 + S O 2 = (H 2 O) 2 + 3 S. Prosto žveplo se vsede kot fini prah na strani in dno sode. Če pa vino dotlej še ni popolnoma povrelo, tedaj pa nastane pri prihodnjem vrvežu iz tega izločenega žvepla zopet žvepleni vodenec, torej se zlo zopet ponavlja. Vino, s katerim se tako ravna, mora torej do dobra povreti ali pa se, če je po zimi mirno, pred pomladanskim vrvežem čisto pretočiti, da pride iz žvepla dol.

Žvepleni vodenec se veže dobro z bakrom. Če se pri pretakanju rabijo bakrene posode n. pr. bakreni livaki ali škafi in se

s teh bakreni sulfid, ki se na njih vse, večkrat obriše, se spravi smrad tudi popolnoma iz vina. Seveda taka bakrena posoda ne sme biti pocinjena. Nekateri postavljajo med pretakanjem bakrene plošče v livak, katere po večkrat obrišejo. S tem se istotako namen doseže.

Tu smo torej opisali nekoliko bolezni in napake vina, ki po naših krajih zlasti v zadnjih letih največ preglavice delajo in plašijo vinogradnika, kupeca in pivca. Ta opis naj bi torej svoj namen dosegel in pojasnil kjer in kolikor treba. Prazen strah boče potem tako zginil, kakor zgine, če najde človek po noči miško kot vzrok škrtanja, ne pa vmišljeno pošast. Ker je vsem tem prilikam tako lahko v okoliščini, je upati, da spleh ne boče vzroka, čez nje tožiti.

Prošnja.

Grozovita povodenj, ki je dne 13. septembra t. l. razsajala po tužnem Korotanu, je napravila ogromne škode. Boda je velikanska in najhitrejša pomoč nujno potrebna. Najbolji prizadet od te katastrofe je slovenski kmet! Posebno trpela je kanalska dolina, popolnoma zasuta in uničena so Ukve. Od 112 številkih jih je ostalo le 15. Devetdeset hiš je zasutih s šuto do streh, prej enonadstropne hiše se vidijo sedaj pritične, nekaj od teh je še raztrganih, popolnoma zginilo pa je sedem hiš z gospodarskimi poslopi vred. Če itak večinoma revni kmetje so postali berači v eni uri, tako hitro namreč se je vse to zgodilo. Zasuto je tudi vse polje, ker je dolinica ozka, v gozdu pa leži pelovica drevja po tleh. Najvažnejša živila za to prebivalstvo, kakor koruza, krompir, ajda, ležijo 1 do 3 metre pod šuto. Še koče na planini so razdejane. Dva dni je bilo prebivalstvo po vodi zaprto od obeh strani doline, da

niti živeža niso dobili. Vse, kar je bilo v hišah, je zasuto, prebivalci so komaj imeli čas rešiti svoje lastno življenje. Eca oseba je utonila. Ta kratek popis pove vse. Nad sto družin je brez strehe in živeža, in koliko je škode samo v tej vasi, si izračuna lahko vsakdo sam.

Človeška, krščanska in posebno narodna dolžnost je nam Slovencem, da pridemo na pomoč v največji bedi se nahajajočim sobratom. Prosi se prav uljudno, naj da vsakdo po svojih močeh — ako je še tako malo — in sicer v denarju ali z živežem. Slovensko omizje v Beljaku je ustanovilo poseben odbor, kateri nabira milodare in jih potem razdeli po natančni poizvedbi pravično. Omizje je zložilo 100 K. Darila sprejema uredništvo našega lista in g. Ivan Hochmüller, uradnik v Beljaku, Hans Gasser Platz 2. Vsi prispevki, poslani nam v Beljak, se razglasijo v koroškem listu „Mir“-u. Opetovano prosimo hitre, hitre pomoči!

BELJAK, dne 25. sept. 1903.

Za odbor: **Ivan Hochmüller.**

Našim naročnikom! Z današnjo številko začnemo zadnje četrtletje t. l. Pregledovaje naše knjige pa smo našli, da je še dosti naših cenjenih naročnikov, ki niso poravnali naročnine za tekoče leto, in nekateri celo še za prejšnja leta. Prosimo torej dotičnike, da se nas vendar že enkrat spomnijo, ter nam k m a l u zaostalo naročnino dopošljejo, sicer smo primorani jim nadaljno pošiljanje lista ustaviti!

Prispevki zgodovinskemu društvu. Zgodovinsko društvo za slovensko Štajersko je dozdaj na članarini in podpornini prejelo od p. n. gg.: Mat. Slekovec pri Sv. Marku niže Ptuja 110 K, Mil. Schmida v Solčavi 70 K, Jak. Bohinca in J. Majcena v Mariboru

po 10 K, Ant. Vraza pri Sv. Antonu v Slov. goricah 10 K, dra. Jos. Somreka v Šmarju pri Jelšah 5-40 K dra. R. Pipuša, dra. Fr. Rosine, dra. J. Glančnika, dra. I. Glaserja, dra. Fr. Firbasa, dra. Fr. Vouška, dra. Silv. Hrašovca, dra. V. Kaca, Fr. Simoniča, J. Voha, Ant. Jerovška, Fr. Bohaka, Mat. Štrakla, dra. Fr. Kovačiča, dra. I. Mlakarja, M. Mateka, R. Janežiča, dra. Fr. Feuša, dra. Ant. Medveda, Jak. Kavčiča, Jan. Vrežeta, Ant. Korošca, Avg. Stegenšek, R. Marzidovška, Ant. Kolariča, J. Spindlerja, S. Gaberca, L. Herga, Jož. Zidanšek, H. Schreinerja, vsi v Mariboru po 5 K; Jož. Čedeta v Studenicah 5 K, Ant. Kaspreta, M. Ljubše, dra. K. Štraklja, Fr. Hauptmanna, Fr. Robiča, dra. K. Glaserja, dra. M. Murka, vsi v Gradcu po 5 K; Fr. Gomilšek pri Sv. Barbari 5 K, Dav. Zunkoviča v Kromeržu 5 K, Mil. Šketa in Ant. Stergarja v Laškem po 5 K, dra. Fr. Kosa v Gorici 5 K, M. Jurkoviča in A. Kocbeka pri Sv. Petru pri Mariboru po 5 K, Leop. Vozliča v Riegersburgu 5 K, Fr. Zmazeka pri Sv. Benediktu v Sl. gor. 5 K, Fr. Štuhec pri Sv. Tomažu pri Ormožu 5 K, Al. Arzenšek v Vitanju 5 K, dra. J. Hrašovca, Fr. Ogradnja, dra. Jož. Hohnjeca, Jož. Kardinarja, I. Tomažiča, Jak. Kosija, I. Goriška, Ant. Cestnika, vsi v Celju po 5 K, dra. Ant. Suhača pri Sv. Ani na Krembergu 5 K, J. Frangeža pri Sv. Marjeti ob Pesnici 5 K, dra. Fr. Giančnika in Bernarda Jentla v Mariboru po 2 K, I. Krajnc v Št. Ilju v Sl. gor. 2 K, V. Janžekoviča pri Sv. Miklavžu pri Ormožu 2 K, Greg. Presečnika v Frankolovem 2 K, Jož. Eckerja v Vitanju 2 K, Fr. Grandošek pri Sp. Kungoti 51 starih novcev in staro knjigo, dra. R. Pipuša v Mariboru izvirno slovensko dolžno pismo iz leta 1630. — Daljne prispevke sprejema blagajnik dr. Rad. Pipuš v Mariboru, rokopiše za tisk in druga poročila tajnik dr. Fr. Kovačič, profesor bogoslovja v Mariboru, predmete zgodovinskega pomena za muzej pa arhivar Avgust Stegenšek, prefekt v Mariboru.

Loterijske številke.

Gradec 26. septembra: 41, 50, 66, 1, 25.

Dunaj 26. septembra: 51, 10, 78, 83, 51.

Vsaka beseda stane 2 v.

MALA OZNANILA

Vsaka beseda stane 2 v.

Najmanjša objava 45 v.

Vsaka beseda stane 2 vin.

Večkr. objava po dogovoru.

Ti inserati se samo proti predplačilu sprejemajo; pri vprašanjih na upravnitvo se mora zbirati odgovor pridejati.

Proda se.

Sadno drevje. Več tisoč visokostebelnih jablan in hrušek ima podpisani na jesen za prodati, kakor: zim. parmena, letn. kalvil, kanadska rajna, renski bobovec, oberdikova r., vel. kaslerska r., št. mašancelj, ananas r. Hruške: Vajlerjeva mošt, normenka, mošt sršenka. Dalje se dobi pritlikavo drevje mnogo vrst jablan in hrušek. Pohvalna in priporočilna pisma, katera imam na razpolago, so znak dobre in cene postrežbe. — Tom. Grah, Ponikva ob juž. žel. 488 4-3

Dobrodoča gostilna se da takoj v najem. Sposobna je tudi za mesarijo. Valentin Šobernik, Spod. Duplek, pošta Vurberk. 494 4-2

Malo posestvo z gospodarskim poslopjem, zraven je njiva, lep sadonosnik in studenec, se proda. Posestvo je na zelo prijaznem kraju, 20 minut od cerkve. Kje, pove Franc Pihlerič v Sični št. 20, pošta Sv. Ans na Krembergu. 496 5-2

Malo posestvo se po ceni proda ali da v najem. Naslov pri uprav. 407 2-1

Hiša s tremi sobami in trgovino z mešanim blagom se proda za 3300 gl. v Poberžah pri Mariboru št. 37. 506 3-1

Ivan Jonik, slikar in podobar v Šoštanj

se priporoča čast. duhovščini in slavnemu p. n. občinstvu za vsako v njegovo stroko spadajoče novo delo kakor tudi prenovljenje cerkvenih reči. — Prevzame tudi vsake vrste črkoslikanja. 486 3-2

Stefan Kaufman

trgovec z železnino v Radgoni

priporoča lepo pozlačene križe in kotle po najnižji ceni. 305 5-1 Točna in solidna postrežba.

Proste službe.

Trgovski pomočnik, solidnega obnašanja, z dobrimi spričevali želi v službo vstopiti v kmetijsko društvo kot poslovodja ali prvi pomočnik. 479 3-2

Močnega učenca sprejme takoj trgovina z mešanim blagom C. P. Rayer v Arčlenu pri Vojniku. 480 3-2

Krojaški pomočnik, dobro izurjen in zanesljiv, se sprejme. Franc Šedivi, Flössergasse 7 v Mariboru. 485 3-2

Kuharica, dekla in hlapec, večji kmetijstva, se sprejmejo v župnišče. Kje, pove uredništvo lista. 474 3-2

Viničarja s tremi delavskimi močmi sprejme za 2 in pol orala velik vinograd. Vpraša se: Janez Javšnik, v Mariboru glavni trg. št. 4. 495 2-2

Priden viničar s koliko mogoče mnogimi delavskimi močmi se sprejme pod ugodnimi pogoji pri Antonu Jurca v Ptuj. 498 2-2

Učenca iz poštene hiše, z dobrim šolskim spričevalom, sprejme v svojo trgovino Janez Pecko v Ponikvi. 505 2-1

Anton Paoluzzi, posest. v Cittanovo, Istrija, prodaja lastnega izdelka grozdje

belega več vrst in črnega samo refosko po 10 gl. 100 klg. franko postaja Trst. Grozdje se pošlje do Trsta v plenicah. Odjemalci naj pošljejo odpre sode do mojega špediterja gosp. Pelagio Tujak v Trstu, Via stadion št. 27.

Vzorci se pošljejo zastoj. 491 3-2

Preselitev.

Cenj. p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da sem se preselil z mojo obrtjo iz Tegetthofove ulice v Fabrikagasse št. 13 ter da kupujem in prodajam rabljene vinske sode in kupujem suhe doge vsake vrste. — Z odličnim spoštovanjem

Jožef Hvalec, sodar.

504 3-1

Naznanilo.

Iz deželne sadjarske šole v Gleisdorfu pri Gradcu se bodo oddajale v jeseni 1903 oziroma spomladi 1904 sledeče spodaj navedene vrste jakolk in hrušek in sicer 15.500 komadov. Oddajala se bodo samo na štajerske kmete za znižano ceno 1 komad 70 vin. (izključno zavitka in pošiljatve.)

Na Gornje Štajersko se bodo oddajale od jabolk samo vrste 1, 2, 4, 11 in 12 od hrušek samo vrste 1, 2, 3 in 9.

Naročila se morajo doposlati deželnemu odboru štajerskemu do konca decembra 1903. Naročilu se mora priložiti potrdilo občinskega urada, da je naročnik kmetijski posestnik v dotični občini. Če naročnik želi, da se mu drevesca že dopošljejo jeseni t. l., mora to odločno naznaniti ter naročilo doposlati do konca oktobra 1903. — Došli narročilom se bodo po vrsti ugodilo dokler je kaj v zalogi.

Več kakor 120 komadov se ne bodo oddalo na enega posestnika ter je vsak posestnik zavezan, vsaditi prejeta drevesca na svojem posestvu. Drevesca se oddajajo samo proti takojšnjemu plačilu.

Seznamek jabolčnih in hruševih drevesc, ki se bodo oddajala v sadni prijadi 1903/1904:

Jabolka	visoka	srednja	pritlikava
1. Karlamovski	182	176	60
2. Kardinal	180	216	—
3. Grabensteiner	275	226	87
4. Ribston pepin	—	106	—
5. Belle Fleur rumeni	459	375	114
6. Kanada reneta	1588	628	5
7. Baumanova reneta	68	—	—
8. Prestolonasled. Rudolf jabolko	744	665	25
9. Londonski pepin	230	810	68
10. Ananas reneta	400	360	173
11. Bobovec veliki	1200	592	—
12. Mašanekar štajerski	900	1925	—
13. Haberjeve moštnice	948	478	—
Hruške	visoka	srednja	pritlikava
1. Dobra Lujiza Avranska	—	—	28
2. Liegelove maslenke	7	53	44
3. Dielove maslenke	16	42	90
4. Sterkmanove maslenke	6	55	25
5. Postrvne hruške	36	50	30
6. Josipina Mohelska	4	14	38
7. Hardenpouts zimske maslenke	2	57	141
8. Dekanove zimske hruške	12	28	56
9. Weilerjeve moštnice	363	600	—

Gradec, dne 19. sept. 1903.

Dežel. odbor štajerski.